

bestemmelsen må dens principper på tilsvarende måde kunne finde anvendelse ved udstedelse af koncession på hele den danske kontinentalsokkel.

Bestemmelsen medtager udtrykkeligt bopladser blandt de beskyttede fortidsminder. Herved fjernes den uklarhed, der hidtil har været for beskyttelsen af bopladserne på havbunden. På land har bopladserne været beskyttet af naturfredningslovens § 49, som imidlertid ikke antages at gælde på søterritoriet, da der ikke gør sig de ganske særlige hensyn til ejeren og brugeren af en fast ejendom gældende, som er baggrunden for § 49. Beskyttelsen af bopladserne på havbunden mod f.eks. ødelæggelse ved skattegravning o.lign. er derfor hidtil gennemført på grundlag af § 48, stk. 3, der således f.eks. har været anvendt til at påbyde amatørarkæologer og uden- og indenlandske sportsdykkere at standse skattegravninger på stenalderbopladser. Med det stigende kendskab til disse bopladsers store fundrigdom og med de tekniske hjælpemidlers udvikling må det anses for hensigtsmæssigt at skabe en udtrykkelig hjemmel for denne beskyttelse.

Til stk. 2

Bestemmelsen afløser § 2, stk. 1, 2. pkt., i lov om historiske skibsvrag m.v., der foreslås ophævet i forbindelse med ændring af museumsloven. Forslaget følger hermed Møllmann-udvalgets betænkning, der indstiller, at beskyttelsen af de historiske skibsvrag varetages af fredningsmyndighederne i lighed med fortidsmindebeskyttelsen. Bestemmelsen fastlægger på linje med beskyttelsen af de faste fortidsminder beskyttelsen af skibsvrag på det sted, hvor vraget findes.

Dette gælder både historiske skibsvrag, som i følge af § 28 i museumsloven tilhører den danske stat, og de historiske skibsvrag, som i henhold til den regel er i privat eje. Mens der for de statsejede vrage primært vil skulle tages videnskabelige og planlægningsmæssige samfundshensyn i forbindelse med ansøgninger om fjernelse af vrage, vil der for de privatejede også indgå hensynet til den privates mulighed for at udnytte det formuegode, som et vrage eller dets ladning måtte repræsentere, hvis ejeren anmoder om tilladelse til at hæve et vrage eller en skibsladning.

I lighed med stk. 1 fastlægger stk. 2 det danske territorialfarvand og den tilstødende del af kontinentalsoklen indtil 24 sømil fra basislinjerne som beskyttelsesområde. Den hidtidige beskyttelse har været gældende for »danske farvande«, idet det med denne formulering har været antaget, at bestemmelsen kunne anvendes også uden for territo-

rialfarvandet over for danske statsborgere. Denne beskyttelse er imidlertid ganske utilstrækkelig, specielt for så vidt angår vrage. Der findes talrige meget værdifulde vrage uden for søterritoriet, som med de gældende regler frit kan plyndres af udlændinge, og som med den eksisterende teknologi vil udgøre lønsomme plyndringsobjekter. Fredningsstyrelsen skønner, at der har fundet 40.000 forlis sted, som kan have givet anledning til vrage, der foreslås beskyttet af bestemmelsen, og det må anslås, at der i dag findes ca. 10.000 vrage, som vil være omfattet af beskyttelsen. En stor del af de bedst bevarede vrage findes netop uden for territorialfarvandet på det lidt dybere vand, hvor storme, isskruninger, strømændringer og ændringer i bundforholdene ikke er så store.

Udover de direkte plyndringer er vrage især truet af den stigende aktivitet i havområderne, herunder indvinding af energi og råstoffer. Da reguleringer af disse aktiviteter på den danske kontinentalsokkel tilkommer den danske stat, vil det være hensigtsmæssigt at knytte vilkår i overensstemmelse med principperne for beskyttelsen af skibsvrag m.v. også uden for det anvendelsesområde, hvor bestemmelsen er direkte gældende.

Medens det antages, at den hidtidige beskyttelse ikke har været gældende for de ferske vande, foreslås at vrage og skibsladninger m.v. i vandløb og søer skal have samme beskyttelse som på havbunden. Dermed udfyldes et utilsigtet hul i lovgivningen.

For at skabe en parallelitet med fortidsmindebeskyttelsen foreslås det at anvende det 100-års kriterium, som er den almindelige målestok for, om et anlæg kan betragtes som et fortidsminde. Hermed opnås også en ligestilling med beskyttelsen i de øvrige nordiske og de fleste andre europæiske lande. 100-års alderskriteriet indgår tillige i Europarådets rekommandation for beskyttelse af undervandskulturarven og indgår i den præliminære tekst til den konvention, der er under udarbejdelse i Europarådet som en følge af rekommandationen. Det vil således være en betingelse for Danmarks ratifikation af den kommende konvention, at der fastlægges et 100-års kriterium.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastslår i overensstemmelse med indstillingen i Møllmann-udvalgets betænkning, at fredningsstyrelsen udfører det registreringsarbejde, der er et vigtigt led i beskyttelsen af vrage og fortidsminder på havbunden.